

Lege nr. 228 din 30/11/2000

Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 629 din 05/12/2000

Intrare în vigoare: 05/12/2000

privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 95/2000 pentru ratificarea Protocolului privind apa și sănătatea, adoptat la Londra la 17 iunie 1999, la Convenția privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontieră și a lacurilor internaționale, adoptată la Helsinki la 17 martie 1992

Publicat în 05/12/2000

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. - Se aprobă Ordonanța Guvernului [nr. 95](#) din 29 august 2000 pentru ratificarea [Protocolului](#) privind apa și sănătatea, adoptat la Londra la 17 iunie 1999, la [Convenția](#) privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontieră și a lacurilor internaționale, adoptată la Helsinki la 17 martie 1992, emisă în temeiul art. 1 lit. A pct. 8 din Legea [nr. 125/2000](#) privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe și publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 2 septembrie 2000.

Această lege a fost adoptată de Senat în ședința din 9 octombrie 2000, cu respectarea prevederilor [art. 74](#) alin. (2) din Constituția României.

PREȘEDINTELE SENATULUI
MIRCEA IONESCU-QUINTUS

Această lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 6 noiembrie 2000, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (2) din Constituția României.

p. PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR,
VASILE LUPU

București, 30 noiembrie 2000.
Nr. 228.

Ordonanță nr. 95 din 29/08/2000
Publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 433 din 02/09/2000
Intrare în vigoare: 02/09/2000

pentru ratificarea Protocolului privind apa și sănătatea, adoptat la Londra la 17 iunie 1999, la Convenția privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontieră și a lacurilor internaționale, adoptată la Helsinki la 17 martie 1992

Publicat în 02/09/2000

În temeiul prevederilor [art. 107](#) din Constituția României și ale art. 1 lit. A pct. 8 din Legea [nr. 125/2000](#) privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță.

Articol unic. - Se ratifică Protocolul privind apa și sănătatea, adoptat la Londra la 17 iunie 1999, la [Convenția](#) privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontiere și a lacurilor internaționale, încheiată la Helsinki la data de 17 martie 1992.

PRIM-MINISTRU
MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU

Contrasemnează:

Ministrul apelor, pădurilor și protecției mediului,
Romică Tomescu

p. Ministru de stat, ministrul afacerilor externe,
Eugen Dijmărescu,
secretar de stat

Ministru de stat, ministrul sănătății,
Hajdu Gabor

Ministrul finanțelor,
Decebal Traian Remeș

p. Ministrul industriei și comerțului,
Constantin Isbășoiu,
secretar de stat

p. Ministrul funcției publice,
Ioan Onisei,
secretar de stat

p. Ministrul agriculturii și alimentației,
Ștefan Pete,
secretar de stat

București, 29 august 2000.
Nr. 95.

Protocol din 17/06/1999
Publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 433 din 02/09/2000
Intrare in vigoare: 02/09/2000

privind apa și sănătatea la Convenția privind protecția și utilizarea cursurilor de apă
transfrontieră și a lacurilor internaționale*)

Publicat în 02/09/2000

*) Traducere.

Părțile la acest protocol,
ținând seama că apa este esențială pentru menținerea vieții, iar disponibilitatea de apă, în cantitate și de calitate corespunzătoare satisfacerii nevoilor de bază ale omului, constituie o condiție necesară atât pentru promovarea sănătății, cât și pentru o dezvoltare durabilă,

recunoscând beneficiile asupra sănătății umane și bunăstării care provin dintr-o apă salubă și curată și o funcționare armonioasă și corespunzătoare a relației apă-mediu,

conștiente că apele de suprafață și subterane sunt resurse regenerabile cu o capacitate limitată pentru recuperarea efectelor negative produse de activitățile umane asupra cantității și calității lor și că orice eșec în respectarea acestor limite poate avea efecte negative atât pe termen scurt, cât și pe termen lung asupra sănătății și bunăstării celor care se bazează pe aceste resurse și pe calitatea lor și că, în consecință, gospodărirea durabilă a ciclului hidrologic este esențială atât pentru satisfacerea cerințelor umane, cât și pentru protecția mediului,

conștiente, de asemenea, de consecințele asupra sănătății publice a lipsei apei în cantitate suficientă și de calitate corespunzătoare pentru satisfacerea nevoilor de bază ale omului și de efectele grave ale acestei lipse îndeosebi asupra celor vulnerabili, defavorizați și social excluși,

conștiente că prevenirea, controlul și reducerea îmbolnăvirilor asociate apei constituie sarcini importante și urgente care pot fi rezolvate satisfăcător numai prin cooperarea strânsă, la toate nivelurile și între toate sectoarele, atât în interiorul unei țări, cât și între state,

conștiente, de asemenea, că supravegherea bolilor asociate apei și stabilirea sistemelor de alarmă și de răspuns sunt aspecte importante ale prevenirii, controlului și reducerii îmbolnăvirilor asociate apei,

bazându-se pe concluziile Conferinței Națiunilor Unite privind Mediul și Dezvoltarea (Rio de Janeiro, 1992) și mai ales ale Declarației de la Rio privind Mediul și Dezvoltarea și ale Agendei 21, precum și pe programul pentru implementarea Agendei 21 (New York, 1997) și consecvenți Deciziei Comisiei pentru Dezvoltare Durabilă privind gospodărirea durabilă a apelor dulci (New York, 1998),

inspirându-se din prevederile relevante ale [Convenției](#) privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontieră și a lacurilor internaționale, 1992, și accentuând necesitățile atât de a încuraja aplicarea mai amplă a acestor prevederi, cât și pentru a completa această convenție cu măsurile suplimentare pentru a întări protecția sănătății publice,

luând notă de Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontier, 1991, Convenția privind efectele transfrontiere ale accidentelor industriale, 1992, Convenția Națiunilor Unite privind regimul juridic al utilizării cursurilor de apă transfrontiere în alte scopuri decât pentru navigație, 1997, și [Convenția](#) privind accesul publicului la informație, participarea publicului în procesul de luare a deciziei și accesul în justiție în probleme de mediu, 1998,

având în vedere principiile, sarcinile și recomandările pertinente ale Cartei Europene pentru Mediu și Sănătate, 1989, ale Declarației de la Helsinki privind Mediul și Sănătatea, 1994, și ale declarațiilor, recomandărilor și rezoluțiilor ministeriale formulate în cadrul procesului "Mediu pentru Europa",

recunoscând fundamentul logic și relevanța altor inițiative, instrumente și procese privind mediul în Europa și, de asemenea, pregătirea și implementarea planurilor naționale de acțiune privind mediul și sănătatea, precum și pregătirea și implementarea planurilor naționale de acțiune în domeniul mediului,

apreciind eforturile deja întreprinse de Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite și de Oficiul Regional pentru Europa al Organizației Mondiale a Sănătății de a întări cooperarea bilaterală și multilaterală pentru prevenirea, controlul și reducerea bolilor asociate apei,

încurajate de numeroasele exemple pozitive obținute de statele membre ale Comisiei Economice pentru Europa a Națiunilor Unite și de către statele membre ale Comitetului Regional pentru Europa al Organizației Mondiale a Sănătății în reducerea poluării și în menținerea și restaurarea mediului acvatic capabil să susțină sănătatea omului și bunăstarea,

au convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

Obiective

Obiectivul acestui protocol este promovarea la toate nivelurile corespunzătoare naționale, precum și în context transfrontier și internațional a protecției sănătății omului și a bunăstării, atât individuală, cât și colectivă, în cadrul unei dezvoltări durabile, prin îmbunătățirea gospodăririi apelor, incluzând protecția ecosistemelor acvatice și prin prevenirea, controlul și reducerea bolilor asociate apei.

ARTICOLUL 2

Definiții

Pentru scopurile acestui protocol:

1. boli asociate apei înseamnă orice efect negativ semnificativ asupra sănătății umane ca: deces, invaliditate, boală sau alte manifestări cauzate, direct sau indirect, de starea apelor de orice fel sau de modificările survenite în cantitatea și calitatea acestora;

2. apă potabilă înseamnă apa care este folosită sau se intenționează a fi furnizată pentru a fi folosită de om pentru băut, gătit, prepararea alimentelor, igiena personală sau în scopuri similare;

3. apă subterană înseamnă toată apa care este dedesubtul suprafeței terenului în zona de saturație și în contact direct cu solul sau subsolul;

4. ape închise înseamnă orice acumulări de apă create artificial, separat de apele de suprafață dulci sau de apele de coastă, indiferent dacă sunt înăuntrul sau în afara unei construcții;

5. ape transfrontieră înseamnă orice ape de suprafață sau subterane care marchează frontierele dintre două sau mai multe state, le traversează sau sunt localizate pe acestea; oriunde apele transfrontieră se varsă direct în mare, limita acestor cursuri de apă transfrontieră este o linie dreaptă trasată peste respectivele lor guri de vărsare, între limitele inferioare de reflux de pe malurile lor;

6. efecte transfrontieră ale bolilor asociate apei înseamnă orice efect negativ semnificativ asupra sănătății umane ca: deces, invaliditate, boală sau alte manifestări apărute într-o zonă sub jurisdicția unei părți a convenției, cauzate direct sau indirect de starea sau de modificările survenite în cantitatea și calitatea apelor dintr-o zonă aflată sub jurisdicția altei părți a convenției, indiferent dacă asemenea efecte constituie un impact transfrontieră sau nu;

7. impact transfrontieră înseamnă orice efect negativ semnificativ asupra mediului, rezultat dintr-o schimbare în condițiile apelor transfrontieră, cauzat de o activitate umană a cărei origine fizică este situată în întregime sau parțial într-o zonă aflată sub incidența unei părți la convenție, produsă asupra mediului dintr-o zonă aflată sub jurisdicția altei părți la convenție. Astfel de efecte asupra

mediului includ: atentate la sănătatea și securitatea omului, efecte asupra florei, faunei, solului, aerului, apei, climei, peisajului și monumentelor istorice sau altor construcții sau interacțiunea între acești factori; ele includ, de asemenea, efecte asupra moștenirii culturale sau asupra condițiilor socioeconomice care rezultă din alterarea acestor factori;

8. salubritate înseamnă colectarea, transportul, tratarea și depozitarea sau reutilizarea deșeurilor fecaloide umane sau a apelor uzate menajere, indiferent dacă se realizează printr-un sistem colectiv sau prin instalații care deservește o singură gospodărie sau instituție;

9. sistem centralizat înseamnă:

a) un sistem pentru aprovizionare cu apă potabilă a unui număr de gospodării sau a altor utilizatori; și/sau

b) un sistem de asigurare a salubrității care servește un număr de gospodării sau alți utilizatori și, unde este cazul, asigură, de asemenea, și colectarea, transportul, tratarea și depozitarea sau reutilizarea apelor uzate industriale, indiferent dacă este furnizat de un serviciu din sectorul public sau de un antreprenor (agent) din sectorul particular sau printr-un parteneriat între cele două sectoare;

10. schemă de gospodărire a apelor înseamnă un plan pentru dezvoltarea, gospodărirea, protecția și/sau utilizarea apelor dintr-o zonă teritorială sau dintr-un acvifer, incluzând protecția ecosistemelor acestora;

11. public înseamnă una sau mai multe persoane fizice sau juridice și, în concordanță cu legislația sau cu procedura națională, asocieri ale acestora, organizații și grupuri;

12. autoritate publică înseamnă:

a) Guvern la nivel național, regional sau la alte niveluri;

b) persoane fizice sau juridice care îndeplinesc funcții publice administrative sub jurisdicția națională, incluzând sarcini specifice, activități sau servicii în relație cu mediul, sănătatea publică, salubritatea, gospodărirea apelor sau alimentarea cu apă;

c) oricare alte persoane fizice sau juridice având responsabilități sau funcții publice sau care furnizează servicii publice sub controlul unui organism ori a persoanelor menționate la subparagrafele a) sau b) de mai sus;

d) instituțiile oricărei organizații de integrare economică regională la care se face referire în art. 21, care este parte.

Aceste definiții nu includ organismele sau instituțiile ce acționează în exercițiul puterilor juridice sau legislative;

13. local se referă la toate nivelurile relevante ale unităților teritoriale situate sub nivelul administrației publice centrale;

14. convenția înseamnă [Convenția](#) privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontieră și a lacurilor internaționale, semnată la Helsinki la 17 martie 1992;

15. Conferința părților la convenție înseamnă organismul stabilit de părțile la convenție în concordanță cu art. 17 din aceasta;

16. parte înseamnă, în afară de cazul în care textul indică altfel, un stat sau o organizație de integrare economică regională menționate la art. 21, care a consimțit să ratifice acest protocol și pentru care protocolul este în vigoare;

17. Conferința părților înseamnă organismul stabilit de părți în acord cu art. 16.

ARTICOLUL 3 Domeniu de aplicare

Prevederile acestui protocol se vor aplica la:

- a) ape de suprafață dulci;
- b) ape subterane;
- c) estuare;

- d) ape de coastă care sunt utilizate pentru recreere sau pentru producerea de pește prin acvacultură sau pentru producerea sau recoltarea de moluște;
- e) ape închise, utilizabile în general pentru înbăiere;
- f) apă în curs de captare, transport, tratare sau distribuție;
- g) ape uzate în curs de colectare, transport, epurare și evacuare sau reutilizare.

ARTICOLUL 4 Prevederi generale

1. Părțile vor lua toate măsurile adecvate pentru a preveni, controla și reduce bolile asociate apei în cadrul sistemelor integrate de gospodărire a apelor ce vizează utilizarea durabilă a resurselor de apă, calitatea apei ambientale, care să nu fie periculoasă pentru sănătatea omului și să asigure protecția ecosistemelor acvatice.

2. Părțile vor lua, mai ales, toate măsurile necesare în scopul asigurării:

a) aprovizionării corespunzătoare cu apă potabilă care să fie liberă de orice fel de microorganisme, paraziți și substanțe care, datorită numărului sau concentrației, constituie un potențial pericol pentru sănătatea umană. Aceasta va include protecția resurselor de apă care sunt utilizate ca surse de apă potabilă, tratarea apei, înființarea, îmbunătățirea și întreținerea sistemelor centralizate;

b) salubrității corespunzătoare, la un standard care să protejeze suficient sănătatea umană și mediul. Aceasta se va realiza în special prin stabilirea, îmbunătățirea și menținerea sistemelor centralizate;

c) protecției efective a resurselor de apă folosite ca surse de apă potabilă și a ecosistemelor lor acvatice aferente, față de poluarea din alte cauze, incluzând agricultura, industria și alte descărcări și emisii de substanțe periculoase. Acestea au ca scop reducerea efectivă și eliminarea descărcărilor și emisiilor de substanțe considerate a fi periculoase pentru sănătatea omului și ecosistemul acvatic;

d) măsurilor de protecție corespunzătoare a sănătății umane împotriva bolilor asociate apei posibil generate de apa folosită în scop recreațional, pentru culturi acvatice, recoltarea sau cultura moluștelor, pentru irigarea culturilor sau din folosirea nămolurilor în agricultură ori acvacultură;

e) sistemelor eficiente pentru supravegherea situațiilor care pot conduce la epidemii hidrice sau la apariția de îmbolnăviri asociate apei, pentru intervenție în cazul epidemiilor și îmbolnăvirilor și pentru prevenirea riscului apariției lor.

3. Referirile ulterioare din acest protocol la apă potabilă și salubritate se adresează condițiilor pe care apa potabilă și salubritatea trebuie să le îndeplinească pentru a satisface cerințele din paragraful 2 al acestui articol.

4. Părțile își vor lua toate măsurile de acest fel pe baza evaluării tuturor implicațiilor posibile pentru fiecare măsură propusă, inclusiv beneficiile, dezavantajele și costurile pentru:

- a) sănătatea omului;
- b) resurse de apă; și
- c) dezvoltare durabilă

și care iau în considerare diferitele noi efecte ale fiecărei măsuri propuse asupra diferitelor componente ale mediului înconjurător.

5. Părțile vor întreprinde toate acțiunile necesare pentru a crea cadrul legal, administrativ și economic stabil în care sectoarele public, privat și voluntar să își poată aduce fiecare contribuția la îmbunătățirea activității de gospodărire a apelor în scopul prevenirii, controlului și reducerii incidenței bolilor asociate apei.

6. Părțile vor solicita autorităților publice, care iau măsuri sau aprobă luarea de către alții a măsurilor care pot avea un impact semnificativ asupra mediului oricărei ape de sub incidența acestui protocol, să ia în considerare orice impact potențial al acestor acțiuni asupra sănătății publice.

7. Când o parte este și parte la Convenția privind evaluarea impactului în context transfrontieră, conformarea autorităților publice ale părții cu cerințele acestei convenții, în ceea ce privește acțiunea propusă, va satisface cerința menționată în paragraful 6 din acest articol referitor la această acțiune.

8. Prevederile acestui protocol nu vor afecta drepturile părților de a menține, adopta sau implementa măsuri mai drastice decât cele stabilite în acest protocol.

9. Prevederile acestui protocol nu vor afecta drepturile și obligațiile vreunei părți la acest protocol, derivând din convenție sau din orice altă înțelegere internațională existentă, cu excepția prevederilor din acest protocol care sunt mai stricte decât prevederile corespunzătoare din convenție sau din altă înțelegere internațională existentă.

ARTICOLUL 5 Principii și abordări

În luarea măsurilor pentru implementarea acestui protocol părțile se vor ghida după următoarele principii și abordări:

a) principiul precauției, în virtutea căruia acțiunea de prevenire, control sau reducere a bolilor asociate apei nu va fi amânată pe baza faptului că cercetarea științifică nu a demonstrat din plin legătura causală dintre factorul asupra căruia acționează o astfel de acțiune, pe de o parte, și contribuția potențială a acestui factor la producerea bolilor asociate apei și/sau a impactului transfrontieră, pe de altă parte;

b) principiul poluatorul plătește, în virtutea căruia costurile prevenirii, controlului și reducerii poluării vor fi suportate de poluator;

c) în concordanță cu [Carta](#) Națiunilor Unite și a principiilor dreptului internațional, statele au dreptul suveran de a exploata resursele proprii conform cu propriile politici de mediu și de dezvoltare, dar și responsabilitatea să se asigure că activitățile de sub jurisdicția sau controlul lor nu prejudiciază mediul altor state sau al teritoriilor dincolo de limitele jurisdicției naționale;

d) resursele de apă trebuie gospodărite astfel încât cerințele generației prezente să fie satisfăcute fără a compromite posibilitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile cerințe;

e) trebuie acționat preventiv pentru a evita epidemiile hidrice și îmbolnăvirile asociate apei și pentru protejarea resurselor de apă folosite ca surse de apă de băut, deoarece o astfel de acțiune evită mai eficient răul, putând avea un raport cost/eficiență mai bun decât acțiunea de remediere;

f) măsurile de gospodărire a apelor trebuie să fie luate la nivelul administrativ corespunzător cel mai scăzut;

g) apa are valoare socială, economică și de mediu și trebuie deci gospodărită astfel încât să se realizeze combinația optimă și durabilă a acestor valori;

h) utilizarea eficientă a apei ar trebui promovată prin instrumente economice și de conștientizare a utilizatorilor;

i) accesul publicului la informație și participarea acestuia în procesul de luare a deciziei referitoare la apă și sănătate sunt necesare, inter alia, în scopul sporirii calității și implementării deciziilor, al conștientizării publicului asupra acestor probleme, al acordării posibilității publicului de a-și exprima preocupările și în scopul de a permite autorităților publice să țină seama de aceste preocupări. Un astfel de acces și participare trebuie suplimentate prin accesul adecvat la revizuirea din punct de vedere administrativ și judiciar a deciziilor relevante;

j) resursele de apă trebuie gospodărite, pe cât posibil, într-o manieră integrată la nivel de bazin hidrografic, ținând seama de legătura dezvoltării sociale și economice cu protecția ecosistemelor naturale, precum și de legătura dintre gospodărirea resurselor de apă și măsurile de reglementare privind alte medii de mediu. O astfel de abordare integrată trebuie să se aplice asupra bazinului hidrografic în ansamblu, indiferent dacă este sau nu transfrontieră și inclusiv asupra apelor litorale sau întregului acvifer ori asupra unei părți relevante din bazinul hidrografic sau acvifer;

k) o atenție deosebită trebuie să se acorde protecției populației, care este în mod special vulnerabilă la boli cu transmitere hidrică;

l) accesul echitabil la apă, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ, trebuie asigurat pentru toți membrii populației, în special pentru cei care sunt dezavantajați sau suferă o excludere socială;

m) ca o completare la drepturile și la accesul la apă, înscrise în legea privată și în legea publică, persoanele fizice și juridice și instituțiile, atât din sectorul public, cât și din cel privat, trebuie să contribuie la protecția mediului acvatic și la conservarea resurselor de apă; și

n) în implementarea acestui protocol o atenție deosebită se va acorda problemelor și necesităților locale și cunoașterii acestora.

ARTICOLUL 6

Obiective și termene ale obiectivelor

1. În vederea atingerii obiectivelor acestui protocol, părțile vor avea ca scop:

a) accesul fiecărei persoane la apa potabilă;

b) asigurarea salubrității pentru fiecare persoană, în cadrul sistemelor integrate de gospodărire a apelor ce vizează utilizarea durabilă a resurselor de apă, calitatea apei ambientale care să nu constituie un pericol pentru sănătatea umană și protecția ecosistemelor acvatice.

2. Pentru realizarea acestor scopuri părțile vor stabili și vor publica fiecare obiectivele naționale și/sau locale pentru standardele și nivelurile performanțelor ce trebuie atinse sau menținute pentru un înalt nivel de protecție împotriva bolilor asociate apei. Aceste obiective vor fi revizuite periodic. Pentru îndeplinirea acestora ele vor lua măsurile practice corespunzătoare și/sau alte măsuri pentru participarea publică într-un cadru transparent și corect și se vor asigura că se ia în considerare rezultatul participării publicului.

Exceptând cazurile în care circumstanțe naționale sau locale le fac inaplicabile pentru prevenirea, controlul și reducerea bolilor asociate apei, obiectivele vor acoperi inter alia:

a) calitatea apei potabile distribuite, luându-se în considerare Recomandările Organizației Mondiale a Sănătății privind calitatea apei potabile;

b) reducerea numărului de epidemii hidrice și a îmbolnăvirilor asociate apei;

c) trebuie îmbunătățită acoperirea teritorială, mărimea sau procentul populației cu acces la un sistem centralizat sau la alte mijloace de aprovizionare cu apă potabilă;

d) suprafața teritoriului lor, mărimea sau proporția populațiilor care să fie deservite de sisteme centralizate pentru salubritate sau unde salubritatea trebuie îmbunătățită prin alte mijloace;

e) nivelurile de performanță să fie realizate de astfel de sisteme centralizate și în conformitate cu alte asemenea măsuri privind alimentarea cu apă și salubritatea;

f) aplicarea bunelor practici recunoscute pentru gospodărirea alimentării cu apă și salubritate, incluzând protecția apelor folosite ca sursă pentru apa de băut;

g) evacuările accidentale de:

(i) ape uzate netratate; și

(ii) ape netratate provenite din inundații, din sistemele de colectare a apei uzate, în resursele de apă care fac obiectul acestui protocol;

h) calitatea apelor uzate evacuate din instalațiile de epurare a apelor uzate în resursele de apă la care se referă acest protocol;

i) depozitarea sau reutilizarea nămolului din sistemele centralizate de canalizare sau din alte instalații de salubritate și calitatea apei uzate folosite pentru irigații, luându-se în considerare Ghidul pentru folosirea prudentă a apei uzate și dejecțiilor în agricultură și acvacultură al Organizației Mondiale a Sănătății și Programul privind Mediul al Națiunilor Unite;

j) calitatea apelor care sunt folosite ca surse pentru apa potabilă, care sunt în general folosite pentru îmbăiere sau pentru acvacultură și producerea sau recoltarea moluștelor;

k) aplicarea bunelor practici recunoscute pentru gospodărirea apelor închise disponibile în general pentru îmbăiere;

l) identificarea și remedierea terenurilor specific contaminate care afectează negativ apele care fac obiectul acestui protocol sau care ar putea să le afecteze, reprezentând un pericol de apariție a bolilor asociate apei;

m) eficacitatea sistemelor pentru gospodărirea, dezvoltarea și protecția resurselor de apă, inclusiv aplicarea bunelor practici recunoscute la controlul poluării de orice fel la sursă;

n) publicarea informației asupra calității apei potabile și a altor ape, relevantă pentru obiectivele acestui paragraf, cu frecvența în intervalele menționate la art. 7 paragraful 2.

3. În decurs de 2 ani după ce a devenit parte, fiecare parte va trebui să stabilească și să publice obiectivele sale, la care s-a făcut referire în paragraful 2 al acestui articol, și calendarul pentru îndeplinirea acestora.

4. Dacă se prevede un proces îndelungat pentru atingerea obiectivului, atunci vor fi elaborate obiective intermediare sau faze.

5. În scopul susținerii realizării evaluării obiectivelor care fac obiectul paragrafului 2 al acestui articol, fiecare parte trebuie:

a) să stabilească proceduri pentru coordonare între autoritățile lor competente la nivel național sau local;

b) să dezvolte scheme de gospodărire a apelor în context transfrontieră, național și/sau local, preferabil pe baza bazinului hidrografic și a acviferelor. Procedând astfel, ele vor lua măsuri practice corespunzătoare de prevedere și/sau alte măsuri pentru participarea publică, într-un cadru transparent și corect, și vor asigura că se ia în considerare rezultatul participării publicului. Astfel de scheme pot fi încorporate în alte planuri relevante, programe sau documente care vor fi elaborate pentru alte scopuri și vor asigura prezentarea cu claritate publicului a progreselor făcute pentru atingerea obiectivelor la care se face referire în acest articol, în perioada de timp propusă;

c) să stabilească și să mențină cadrul legal și instituțional pentru monitorizarea și aplicarea standardelor de calitate a apei potabile;

d) să stabilească și să mențină reglementările, incluzând, unde este necesar, reglementările legale și instituționale, pentru monitorizare, promovând realizarea sau, unde este necesar, impunând alte standarde și niveluri de performanță pentru care obiectivele la care face referire paragraful 2 al acestui articol sunt ferme.

ARTICOLUL 7

Examinarea și evaluarea progresului

1. Fiecare parte va colecta și va evalua datele privind:

a) progresul său pentru realizarea obiectivelor la care se referă art. 6 paragraful 2;

b) indicatorii proiectați să evidențieze cât de mult au contribuit acțiunile în desfășurare la prevenirea, controlul și reducerea bolilor asociate apei.

2. Părțile vor publica fiecare, periodic, rezultatele acestei colectări și evaluări de date. Frecvența unei astfel de publicări va fi stabilită de Conferința părților.

3. Părțile vor asigura ca rezultatele probelor de apă și de efluent stabilite pentru scopul acestei colectări de date să fie disponibile publicului.

4. În baza acestei colectări și evaluări de date fiecare parte va examina periodic progresul făcut în atingerea obiectivelor la care se face referire în art. 6 paragraful 2 și va publica o analiză a acestui progres. Frecvența unor astfel de examinări va fi stabilită la Conferința părților. Fără prejudicierea posibilității unor revizuirii mai frecvente în baza art. 6 paragraful 2, acestea vor include o verificare a obiectivelor menționate în art. 6 paragraful 2, în vederea perfecționării lor în lumina cunoștințelor științifice și tehnice.

5. Fiecare parte va preda secretariatului, la care se referă art. 17, pentru transmitere către altă parte, un raport ce rezumă colectarea și analiza datelor și evaluarea progresului atins. Astfel de rapoarte vor fi în concordanță cu directivele stabilite de Conferința părților. Aceste directive vor prevedea că părțile pot folosi pentru acest scop rapoartele acoperind informările relevante furnizate pentru alte foruri internaționale.

6. Conferința părților va evalua progresul realizat în implementarea acestui protocol în baza acestor rapoarte sumare.

ARTICOLUL 8

Sisteme de răspuns

1. Fiecare dintre părți, în mod corespunzător, va asigura:

a) stabilirea, îmbunătățirea sau exploatarea sistemelor naționale și/sau locale de supraveghere și avertizare care:

(i) vor identifica epidemiile hidrice sau îmbolnăvirile asociate apei ori alte pericole semnificative de acest fel, inclusiv cele rezultând din poluări accidentale ale apei sau evenimente hidrometeorologice extreme;

(ii) vor semnala prompt și clar autorităților publice relevante epidemiile, îmbolnăvirile sau pericolele;

(iii) vor furniza, în eventualitatea unui pericol iminent de îmbolnăvire prin boli asociate apei, membrilor comunității care pot fi afectați, întreaga informație care este deținută de autoritatea publică și care va putea ajuta populația să prevină sau să minimalizeze pericolul;

(iv) vor face recomandări către autoritățile publice relevante și, unde este cazul, către populație, asupra acțiunilor de prevenire și remediere;

b) planuri de intervenție cuprinzătoare și coerente atât la nivel național, cât și local, care să asigure acțiuni adecvate de răspuns la astfel de epidemii, incidente sau riscuri;

c) autoritățile publice relevante au capacitatea necesară de a răspunde unor astfel de epidemii, incidente sau riscuri în concordanță cu planurile de acțiune relevante.

2. Sistemele de supraveghere și alarmare, planurile de acțiune și capacitățile de răspuns în legătură cu bolile asociate apei pot fi combinate cu cele în legătură cu alte probleme.

3. În perioada de 3 ani de când a devenit parte, fiecare parte va trebui să își stabilească sistemele de supraveghere și alarmare, planurile de acțiune și capacitățile de răspuns la care se referă paragraful 1 al acestui articol.

ARTICOLUL 9

Conștientizarea publicului, educația, pregătirea, cercetarea, dezvoltarea și informarea

1. Părțile vor lua măsurile prevăzute pentru accentuarea conștientizării tuturor sectoarelor publice în ceea ce privește:

a) importanța gospodăririi apelor și a sănătății publice și relația dintre acestea;

b) dreptul și accesul la apă și, corespunzător, obligațiile persoanelor fizice și juridice care decurg din legislația în vigoare atât în sectorul public, cât și în cel privat, precum și obligațiile lor morale de a contribui la protecția mediului acvatic și la conservarea resurselor de apă.

2. Părțile vor promova:

a) înțelegerea aspectelor de sănătate publică din activitatea lor, de către responsabilii din domeniul gospodăririi apelor, aprovizionării cu apă potabilă și salubrității; și,

b) înțelegerea principiilor de bază ale gospodării apelor, aprovizionării cu apă potabilă și salubrității de către responsabilii de sănătate publică.

3. Părțile vor încuraja educarea și pregătirea personalului profesional și tehnic necesar pentru gospodărirea resurselor de apă și exploatarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare și vor încuraja modernizarea și perfecționarea continuă a cunoștințelor și abilității acestora. Această instruire și pregătire profesională va include aspectele relevante de sănătate publică.

4. Părțile vor încuraja:

a) cercetarea și dezvoltarea metodelor cost-eficientă și a tehnicilor de prevenire, control și reducere a incidenței bolilor asociate apei;

b) dezvoltarea de sisteme informaționale integrate în domeniul apei și sănătății, care să gestioneze informația privind tendințele pe termen lung, preocupările curente, problemele trecutului și soluțiile aplicate cu succes la rezolvarea lor, precum și furnizarea acestor informații autorităților competente.

ARTICOLUL 10 Informarea publicului

1. Ca o completare la cerințele față de părți ale acestui protocol, de a publica informații specifice sau documente, fiecare parte poate lua măsuri, în cadrul legislației proprii, pentru a face disponibile publicului astfel de informații ce sunt susținute de către autoritatea publică și care sunt necesare în mod temeinic pentru a informa opinia publică privind:

a) stabilirea obiectivelor și a termenelor pentru realizarea și dezvoltarea planurilor de gospodărire a apelor în conformitate cu art. 6.

b) stabilirea, îmbunătățirea sau menținerea sistemelor de supraveghere și alarmare și a planurilor de acțiune în conformitate cu art. 8;

c) promovarea conștientizării publicului, educației, pregătirii, cercetării, dezvoltării și informării, în conformitate cu art. 9.

2. Fiecare parte va asigura în cadrul legislației naționale ca autoritățile publice, ca răspuns la cererea pentru alte informații relevante pentru implementarea acestui protocol, să facă disponibile astfel de informații într-un timp rezonabil pentru public.

3. Părțile vor asigura ca informațiile la care fac referire art. 7 paragraful 4 și paragraful 1 al acestui articol să fie disponibile publicului într-un timp rezonabil pentru examinare gratuită și vor prevedea facilități rezonabile publicului, pentru obținerea de la acestea, cu plata unor sume rezonabile, a copiilor unor astfel de informații.

4. Nici o prevedere din acest protocol nu poate obliga o autoritate publică să dea publicității sau să facă disponibile publicului informații dacă:

a) autoritatea publică nu deține informațiile;

b) cererea pentru acordarea informațiilor este evident nerezonabilă sau formulată într-o manieră prea generală; sau

c) informațiile se referă la un material în curs de întocmire sau la comunicări interne ale autorităților publice, acolo unde o astfel de excepție este prevăzută în legislația națională sau în practica cutumiară, având în vedere servirea interesului public prin divulgarea acestuia.

5. Nimic din acest protocol nu poate cere unei autorități publice să dea publicității sau să facă disponibile informații publicului, dacă divulgarea acestora poate avea efecte nefavorabile asupra:

a) confidențialității procedurilor autorităților publice atunci când această confidențialitate este prevăzută în legislația națională;

b) relațiilor internaționale, apărării naționale sau securității publice;

c) cursului justiției, dreptului unei persoane de a fi supusă unui proces corect sau competenței unei autorități publice de a efectua o anchetă asupra unui caz penal sau disciplinar;

d) confidențialității informațiilor comerciale sau industriale atunci când aceasta este apărută de lege în stare să protejeze un interes economic legitim. În acest cadru informațiile privind emisiile și evacuările ce sunt relevante pentru protecția mediului pot fi făcute cunoscute;

e) drepturilor proprietății intelectuale;

f) confidențialității unor date și/sau dosare personale referitoare la o persoană fizică care nu a consimțit divulgarea informațiilor către public atunci când această confidențialitate este prevăzută în legislația națională;

g) intereselor unei a treia părți care a furnizat informațiile cerute fără a fi supusă sau capabilă a fi supusă unei obligații legale de a face astfel și care nu a consimțit la punerea în circulație a materialului; sau

h) mediului la care fac referire informațiile, cum ar fi, de exemplu, locurile de reproducere a speciilor rare.

Aceste motive de nedivulgare a informației vor fi interpretate într-un mod restrictiv, ținând seama de servirea interesului public prin divulgare și luând în considerare dacă informația se referă la emisii sau evacuări în mediu.

ARTICOLUL 11 Cooperarea internațională

Părțile vor coopera și se vor asista reciproc:

a) în acțiunile internaționale pentru sprijinirea obiectivelor acestui protocol;

b) la cerere, în implementarea planurilor naționale și locale decurgând din acest protocol.

ARTICOLUL 12 Acțiuni comune și coordonare internațională

Ca o consecință a art. 11 subparagraful a), părțile vor promova cooperarea în activitatea internațională, referitoare la:

a) dezvoltarea obiectivelor agreate de comun acord pentru problemele conținute în art. 6 paragraful 2;

b) dezvoltarea indicatorilor pentru scopurile art. 7 paragraful 1b), pentru a arăta în ce măsură acțiunile de prevenire, control și reducere a incidenței bolilor asociate apei au avut succes;

c) stabilirea de sisteme comune sau coordonate pentru supraveghere și prealarmare, planuri de acțiune pentru evenimente neprevăzute și capacități de răspuns, ca parte, sau completare, a sistemului național menținut în conformitate cu art. 8, pentru a face față epidemiilor și bolilor asociate apei și pericolelor semnificative ale unor astfel de epidemii și boli, în special determinate de poluarea accidentală a apei sau de fenomenele meteorologice periculoase;

d) asistența mutuală pentru a face față epidemiilor și incidențelor bolii asociate apei și pericolelor semnificative ale acestora în special determinate de poluarea accidentală sau de fenomenele meteorologice periculoase;

e) dezvoltarea sistemului informațional integrat și a bazei de date, a schimbului de informații și a schimbului reciproc de cunoștințe tehnice și legale și de experiență;

f) informarea clară și promptă de către autoritățile competente ale unei părți a autorităților similare ale altei părți ce poate fi afectată de:

(i) epidemii și boli asociate apei; și

(ii) pericole semnificative ale unor astfel de epidemii și boli care au fost identificate;

g) schimbul de informații asupra mijloacelor eficiente de informare a publicului despre bolile asociate apei.

ARTICOLUL 13

Cooperarea în legătură cu apele transfrontieră

1. Acolo unde părțile sunt mărginite de aceleași ape transfrontieră, ca o completare la obligațiile lor cuprinse în art. 11 și 12, vor coopera și, în mod corespunzător, se vor asista una pe cealaltă pentru prevenirea, controlul și reducerea efectelor transfrontieră ale bolilor asociate apei. În particular ele trebuie:

- a) să schimbe informații și să facă schimb de cunoștințe cu alte părți, mărginite de aceeași apă transfrontieră, asupra acestor ape, problemelor și riscurilor pe care le prezintă;
- b) să depună eforturi pentru stabilirea cu alte părți, mărginite de aceeași apă transfrontieră, a planurilor comune sau coordonate de gospodărire a apelor în conformitate cu art. 6 paragraful 5b) și a sistemelor de supraveghere și prealarmare și a planurilor de acțiune în conformitate cu art. 8 paragraful 1, pentru a face față la epidemiile și incidențele bolilor asociate apei și pericolelor semnificative ale acestora, determinate în special de poluări accidentale ale apei sau de fenomene meteorologice periculoase;
- c) pe baza egalității și reciprocității, să adopte acorduri sau alte înțelegeri privind apele lor transfrontieră, în scopul eliminării oricăror contradicții cu principiile de bază ale acestui protocol, să își definească relațiile mutuale și să se ghideze după scopurile acestui protocol;
- d) să se consulte reciproc, la cererea oricăreia dintre ele, asupra semnificației oricărui efect negativ asupra sănătății omului, care poate constitui o boală asociată apei.

2. Acolo unde părțile interesate sunt părți la convenție, cooperarea și asistența în legătură cu orice fel de efecte transfrontieră ale bolilor asociate apei, ce constituie impacturi transfrontieră, vor avea loc în concordanță cu prevederile convenției.

ARTICOLUL 14

Sprijinul internațional pentru acțiunea națională

Când cooperează și se asistă reciproc în implementarea planurilor naționale și locale, ca urmare a art. 11 subparagraful b), părțile trebuie, în special, să ia în considerare cum se pot ajuta cel mai bine pentru a promova:

- a) pregătirea schemelor de gospodărire a apelor în context transfrontieră, național și/sau local și a celor pentru îmbunătățirea aprovizionării cu apă și a salubrității;
- b) îmbunătățirea formulării de proiecte, în special proiecte de infrastructură, în scopul îndeplinirii unor astfel de scheme, pentru a facilita accesul la sursele de finanțare;
- c) execuția efectivă a unor astfel de proiecte;
- d) stabilirea sistemelor de supraveghere și prealarmare, a planurilor de acțiune și a mijloacelor de intervenție în legătură cu bolile asociate apei;
- e) pregătirea legislației necesare în vederea sprijinirii acestui protocol;
- f) educarea și pregătirea personalului de bază profesional și tehnic;
- g) cercetarea și dezvoltarea mijloacelor și tehnicilor cu un bun raport cost-eficiență pentru a preveni, a controla și a reduce incidența bolilor asociate apei;
- h) exploatarea unei rețele eficiente pentru a supraveghea și evalua gradul de asigurare și calitatea serviciilor referitoare la apă și dezvoltarea sistemelor informaționale și a bazelor de date integrate;
- i) realizarea asigurării calității pentru activitățile de supraveghere, inclusiv intercalibrarea laboratoarelor.

ARTICOLUL 15

Evaluarea conformării

Părțile vor examina conformarea părților cu prevederile acestui protocol, pe baza examinărilor și evaluărilor la care face referire art. 7. La prima întâlnire părțile vor stabili proceduri multilaterale neconflictuale și nejuridice de natură consultativă, pentru a examina conformarea. Aceste proceduri vor permite o implicare corespunzătoare a publicului.

ARTICOLUL 16

Conferința părților

1. Prima conferință a părților va fi stabilită în termen de optsprezece luni de la data intrării în vigoare a acestui protocol. După aceea conferințele ordinare vor avea loc la intervale regulate determinate de părți, cel puțin o dată la trei ani, cu excepția cazurilor în care sunt necesare alte proceduri în vederea respectării celor cuprinse în paragraful 2 al acestui articol. Părțile pot avea o conferință extraordinară dacă decid astfel, în cursul unei conferințe ordinare, sau la cererea în scris a unei părți, transmisă cu șase luni înainte de a începe conferința și comunicată la toate părțile, fiind susținută de cel puțin o treime din părți.

2. Când este posibil, conferințele ordinare ale părților vor avea loc împreună cu conferințele părților la convenție.

3. La ședințele lor părțile vor trece în revistă implementarea acestui protocol și în acest scop:

a) vor revizui politicile și abordările metodologice în scopul prevenirii, controlului și reducerii incidenței bolilor asociate apei, promovării lor convergente și întăririi cooperării transfrontieră și internaționale în concordanță cu art. 11, 12, 13 și 14;

b) vor evalua progresele în implementarea acestui protocol pe baza informațiilor furnizate de părți, în concordanță cu instrucțiuni stabilite de conferința părților. Astfel de orientări vor evita dublarea eforturilor referitoare la cerințele de raportare;

c) vor informa asupra progresului făcut în implementarea convenției;

d) vor face schimb de informații cu conferința părților la convenție și vor lua în considerare posibilitățile pentru acțiuni comune;

e) vor apela, acolo unde este cazul, la serviciile organismelor, relevante ale Comisiei Economice pentru Europa și ale Comitetului Regional pentru Europa al Organizației Mondiale a Sănătății;

f) vor stabili modalitățile pentru participarea altor organisme competente internaționale guvernamentale și nonguvernamentale, la toate conferințele și la alte activități potrivite pentru realizarea prevederilor acestui protocol;

g) vor lua în considerare necesitatea unor prevederi viitoare în ceea ce privește accesul la informație, participarea publicului la luarea deciziei și accesul publicului la examinarea judiciară sau administrativă a deciziilor, în cadrul obiectivelor acestui protocol, în lumina experienței câștigate în aceste probleme de alte forumuri internaționale;

h) vor stabili programe de lucru, inclusiv proiecte care vor fi realizate în comun, în cadrul protocolului și al convenției, și vor înființa acele organisme necesare pentru implementarea acestor programe de lucru;

i) vor examina și vor adopta instrucțiuni și recomandări care să promoveze implementarea prevederilor acestui protocol;

j) vor examina la prima conferință și vor adopta prin consens, regulile de procedură pentru întâlnirile lor; aceste reguli de procedură vor conține prevederi care să promoveze cooperarea armonioasă cu conferința părților la convenție;

k) vor examina și vor adopta propunerile de amendamente la acest protocol;

l) vor examina și vor întreprinde orice alte acțiuni adiționale ce pot fi solicitate pentru îndeplinirea scopurilor acestui protocol.

ARTICOLUL 17 Secretariat

1. Secretarul executiv al Comisiei Economice pentru Europa și directorul regional al Oficiului Regional pentru Europa al Organizației Mondiale a Sănătății vor îndeplini următoarele funcții de secretariat pentru acest protocol:

- a) convocarea și pregătirea conferințelor părților;
- b) transmiterea către părți a rapoartelor și a altor informații primite, în concordanță cu prevederile acestui protocol;
- c) îndeplinirea altor funcții ce pot fi stabilite de conferința părților pe baza resurselor disponibile.

2. Secretarul executiv al Comisiei Economice pentru Europa și directorul regional al Oficiului Regional pentru Europa al Organizației Mondiale a Sănătății:

- a) vor stabili detaliile procedurii de împărțire a sarcinilor ce le revin, printr-un memorandum de înțelegere, și vor informa, în mod corespunzător, conferința părților;
- b) vor raporta părților despre elementele și modalitățile de îndeplinire a programelor de lucru, menționate în art. 16 paragraful 3.

ARTICOLUL 18 Amendamente la protocol

1. Orice parte poate propune amendamente la acest protocol.
2. Propunerile de amendamente la acest protocol vor fi luate în considerare la conferința părților.
3. Textul oricărui amendament propus la acest protocol va fi prezentat în scris secretariatului, care îl va comunica tuturor părților cu cel puțin nouăzeci de zile înainte de conferința la care este propus pentru a fi adoptat.
4. Un amendament la acest protocol va fi adoptat prin consensul reprezentanților părților, prezenți la conferință. Amendamentul adoptat va fi comunicat depozitarului de către secretariat, care îl va transmite la toate părțile pentru acceptare. Amendamentul va intra în vigoare pentru părțile care l-au acceptat, după a nouăzecea zi de la data la care două treimi din numărul acestor părți au depus la depozitar instrumentele lor de acceptare a acestuia. Amendamentul va intra în vigoare, pentru orice altă parte, în a nouăzecea zi de la data la care acea parte își depune instrumentul de acceptare a amendamentului.

ARTICOLUL 19 Dreptul de vot

1. Fiecare parte la protocol va avea un vot, sub rezerva prevederilor paragrafului 2 al acestui articol.

2. Organizațiile de integrare economică regională, în problemele care intră în competența lor, își vor exercita dreptul de vot cu un număr de voturi egal cu numărul statelor lor membre care sunt părți. Astfel de organizații nu își vor exercita dreptul la vot dacă statele lor membre îl vor exercita pe al lor și invers.

ARTICOLUL 20

Soluționarea diferendelor

1. Dacă între două sau mai multe părți apare un diferend referitor la interpretarea sau la aplicarea acestui protocol, ele vor căuta o soluție prin negociere sau prin orice alte căi de soluționare acceptate de părțile în diferend.

2. O parte poate declara în scris depozitarului, atunci când semnează, ratifică, acceptă, aprobă sau aderă la acest protocol sau oricând după aceea, că pentru un diferend ce nu a fost rezolvat conform paragrafului 1 al acestui articol ea acceptă, obligatoriu, în raport cu altă parte care acceptă aceeași obligație, unul dintre mijloacele următoare de reglementare:

a) atunci când părțile sunt părți la convenție și au acceptat ca obligatorii pentru fiecare unul sau ambele moduri de soluționare prevăzute în convenție, soluționarea diferendului în conformitate cu prevederile din convenție privind soluționarea diferendelor ce apar în legătură cu convenția;

b) în orice caz, supunerea diferendului în fața Curții Internaționale de Justiție, cu excepția cazului în care părțile consimt la arbitraj sau la o altă formă de soluționare.

ARTICOLUL 21

Semnarea

Acest protocol va fi deschis spre semnare la Londra la 17 și 18 iunie 1999, cu ocazia celei de-a treia Conferințe Ministeriale de Mediu și Sănătate și, după aceea la Sediul Națiunilor Unite de la New York până la 18 iunie 2000, pentru statele membre ale Comisiei Economice pentru Europa, statele membre ale Comitetului Regional pentru Europa al Organizației Mondiale a Sănătății, pentru statele având statut consultativ în Comisia Economică pentru Europa, în conformitate cu paragraful 8 din Rezoluția 36(IV) din 28 martie 1947 a Consiliului Economic și Social și pentru organizațiile de integrare economică regională, constituite de statele suverane membre ale Comisiei Economice pentru Europa sau membre ale Comitetului Regional pentru Europa al Organizației Mondiale a Sănătății, cărora statele lor membre le-au transferat competențele în problemele guvernate de acest protocol, inclusiv competențele de a intra în tratative în legătură cu aceste probleme.

ARTICOLUL 22

Ratificarea, acceptarea, aprobarea și aderarea

1. Acest protocol va fi supus ratificării, acceptării sau aprobării de către statele și organizațiile de integrare economică regională semnatare.

2. Acest protocol este deschis pentru aderare statelor și organizațiilor menționate la art. 21.

3. Orice organizație menționată la art. 21, ce devine parte fără ca vreunul dintre statele sale membre să fie parte, va fi supusă tuturor obligațiilor ce decurg din protocol. În cazul acelor organizații care au unul sau mai multe state membre parte la acest protocol, organizația și statele sale membre decid asupra responsabilităților ce le revin pentru îndeplinirea obligațiilor care decurg din acest protocol. În astfel de cazuri organizația și statele sale membre nu vor fi îndreptățite să își exercite simultan drepturile curente prevăzute de acest protocol.

4. În instrumentele lor de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, organizațiile de integrare economică regională menționate la art. 21 vor declara sfera competențelor lor în legătură cu

problemele guvernate de acest protocol. Aceste organizații vor informa, de asemenea, depozitarul asupra oricăror modificări substanțiale ale sferei competențelor lor.

5. Instrumentele de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare vor fi depuse la Secretariatul General al Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 23 Intrarea în vigoare

1. Acest protocol va intra în vigoare în a nouăzecea zi de la data depunerii celui de-al șaisprezecelea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare.

2. În conformitate cu prevederile paragrafului 1 al acestui articol, orice instrument depus de o organizație de integrare economică regională nu va fi socotit ca suplimentar la cele depuse de statele membre ale unei astfel de organizații.

3. Pentru fiecare stat sau organizație menționată la art. 21, care ratifică, acceptă sau aprobă acest protocol ori care aderă la el după depunerea celui de-al șaisprezecelea instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare, protocolul va intra în vigoare în cea de-a nouăzecea zi după data depunerii, de către un astfel de stat sau organizație, a instrumentelor sale de ratificare, acceptare, aprobare sau aderare.

ARTICOLUL 24 Retragere

Oricând după 3 ani de la data la care acest protocol a intrat în vigoare pentru o parte, acea parte se poate retrage din protocol, notificând în scris depozitarului. Orice astfel de retragere va intra în vigoare în a nouăzecea zi de la data primirii de către depozitar a notificării sale.

ARTICOLUL 25 Depozitar

Secretariatul General al Națiunilor Unite va acționa ca depozitar al acestui protocol.

ARTICOLUL 26 Texte autentice

Originalul acestui protocol, ale cărui texte în limbile engleză, franceză, germană și rusă sunt în egală măsură autentice, va fi depozitat la Secretariatul General al Națiunilor Unite.

Pentru conformitate, subsemnații, deplin autorizați pentru aceasta, au semnat prezentul protocol. Încheiat la Londra la 17 iunie o mie nouă sute nouăzeci și nouă.